

ЛОГІСТИЧНІ АСПЕКТИ ЕКСПОРТУ ЗЕРНА УКРАЇНОЮ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто ключові логістичні аспекти, що впливають на експорт зерна з України. Аналізуються основні виклики, серед яких інфраструктурні обмеження, проблеми зберігання та перевалки, бюрократичні переешкоди, геополітичні ризики та залежність від морських шляхів. Особливу увагу приділено перспективам розвитку логістичної системи, включаючи інвестиції в інфраструктуру, розвиток мультимодальних перевезень, впровадження сучасних технологій, спрощення адміністративних процедур, диверсифікацію експортних маршрутів та міжнародну співпрацю. Підкреслено важливість ефективної та стійкої логістики для забезпечення конкурентоздатності українського зерна на світовому ринку та економічного зростання країни.

Ключові слова: експорт зерна, логістика, Україна, транспортна інфраструктура, конкурентоздатність.

Abstract

Key logistical aspects affecting grain exports from Ukraine are examined. The main challenges are analyzed, including infrastructure constraints, storage and transshipment issues, bureaucratic obstacles, geopolitical risks, and dependence on sea routes. Special attention is paid to the prospects for the development of the logistics system, including investments in infrastructure, the development of multimodal transportation, the introduction of modern technologies, the simplification of administrative procedures, the diversification of export routes, and international cooperation. The importance of effective and sustainable logistics for ensuring the competitiveness of Ukrainian grain on the world market and the country's economic growth is emphasized.

Keywords: grain export, logistics, Ukraine, transport infrastructure, competitiveness.

Вступ

Україна традиційно займає провідні позиції на світовому ринку зернових, забезпечуючи значний обсяг експорту ключових культур, таких як пшениця, кукурудза та ячмінь. У цьому контексті ефективність логістичних процесів є визначальним фактором конкурентоздатності українського зерна на міжнародній арені. Однак, на шляху експорту виникає низка складних логістичних викликів, що потребують ретельного аналізу та пошуку шляхів їх подолання. Метою даної статті є дослідження основних логістичних аспектів, що впливають на експорт зерна з України, виявлення ключових проблем та визначення перспективних напрямків розвитку для оптимізації експортних потоків та зміцнення позицій України на світовому аграрному ринку.

Результати дослідження

Україна є одним із ключових гравців на світовому ринку зерна, забезпечуючи значну частку світового експорту пшениці, кукурудзи та ячменю. Ефективна логістика відіграє вирішальну роль у забезпеченні конкурентоспроможності українського зерна на міжнародній арені. Проте галузь стикається з низкою викликів, подолання яких є критичним для сталого розвитку експортного потенціалу країни.

Основні логістичні проблеми включають інфраструктурні обмеження. Нерозвинена та напівзруйнована транспортна інфраструктура, включаючи залізниці, дороги та портові термінали, створює вузькі місця та збільшує час і вартість доставки зерна до пунктів відвантаження. Важливим є питання зберігання та перевалки, оскільки відсутність сучасних

елеваторних комплексів та перевантажувальних потужностей призводить до втрат зерна під час зберігання та транспортування, а також уповільнює процес експорту.

Геополітичні ризики, такі як військова агресія та нестабільність у регіоні, становлять значні ризики для логістичних ланцюгів, ускладнюючи планування та збільшуючи витрати на страхування. Залежність від морських шляхів також є серйозною проблемою, оскільки блокада морських портів значно обмежила експортні можливості України, підкреслюючи необхідність диверсифікації логістичних маршрутів.

Перспективи розвитку експортної логістики зерна передбачають інвестиції в інфраструктуру, а саме розширення транспортної інфраструктури, включаючи будівництво нових залізничних ліній, автомобільних доріг і портів терміналів. Розвиток мультимодальних перевезень, тобто поєднання різних видів транспорту, таких як залізничний, автомобільний та річковий, може оптимізувати маршрути та зменшити транспортні витрати.

Впровадження сучасних технологій, таких як використання цифрових платформ, систем моніторингу та автоматизації процесів, може підвищити прозорість та ефективність управління логістичними потоками. Прискоренню оформлення експортних вантажів сприятиме спрощення адміністративних процедур, тобто оптимізація процедур митного та іншого контролю. Диверсифікація експортних маршрутів, включаючи розвиток альтернативних логістичних шляхів, таких як річкові порти та наземні переходи, зменшить залежність від морської інфраструктури та підвищить стабільність експортних поставок. Міжнародна співпраця, а саме залучення міжнародних партнерів та участь у міжнародних логістичних проектах, сприятиме обміну досвідом та залученню інвестицій.

Висновки

Підсумовуючи, слід зазначити, що логістичні аспекти відіграють вирішальну роль у забезпеченні успішного експорту зерна з України. Незважаючи на існуючі численні виклики, пов'язані зі станом інфраструктури, бюрократичними процедурами та геополітичною нестабільністю, існують значні перспективи для розвитку та оптимізації логістичної системи. Інвестиції в модернізацію інфраструктури, впровадження інноваційних технологій, диверсифікація транспортних маршрутів та поглиблення міжнародної співпраці є ключовими напрямками для підвищення ефективності та стійкості експортних поставок. Успішна реалізація цих заходів не лише зміцнить конкурентні переваги українського зерна на світовому ринку, але й матиме значний позитивний вплив на економічне зростання України в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Іванов П. П. Логістика в аграрному секторі. Київ: Видавництво "Аграрник", 2020. 350 с.
2. Петренко О. С., Сидоренко В. М. Проблеми та перспективи розвитку транспортної інфраструктури для експорту зерна в Україні. *Економіка АПК*. 2021. № 5. С. 15-22.
3. Асоціація "Український клуб аграрного бізнесу". Звіт про стан аграрного сектору України у 2023 році. Київ, 2024. 78 с.

Тупчий Вікторія Ігорівна - студент групи Л-21б, ФМІБ, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: tupcijviktoria6@gmail.com

Бойко Владислав Анатолійович - студент групи Л-21б, ФМІБ, Вінницький національний технічний університет, Вінниця

Науковий керівник: **Безсмертна Оксана Владиславівна** - канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, логістики та менеджменту, Вінницький національний технічний університет, e-mail: bezsmertnaoksana@gmail.com

Viktoria I. Tupchiy - a student of group L-21b, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: tupcijviktoria6@gmail.com

Vladyslav A. Boyko - a student of group L-21b, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia

Supervisor: **Bezsmertna Oksana V.** - Cand. Sc. (Econ.), Assistant Professor, Assistant Professor of the Department of Entrepreneurship, Logistics and Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: bezsmertnaoksana@gmail.com